

איצ'ריית הפנסיונרים מכה שנית

בסאך פראנסיסקו — מה שלא מפתיע בעידן זבלולן המורבד והתורבד. לא הייתי מתייחס לזכירתו של נאטרא במענק, אילמלא הודעת סירוב מטעם איגוד הקומפוזיטורים בישראל. בחתימת עסקן המוסיקה עבדי מלניני, ששיגר אליי אחד המלחינים הצעירים שנרתו עליידי ועדת הפרס.

במכתב המצודף להודעת הסירוב הוסיף המלחין הצעיר וכתב: **הדרי המיסמך, או אם תרצה, פרק נוסף בעלילת איצ'ריית הפנסיונרים מכה שנית: אין מעט לחשב את הגיל הממוצע הביולוגי והאמנותי של הדינזאורים הנזכרים, המחשב יתסוצץ. נודע לי שדכוננה המקרית היתה לממן בניית מצבה מוסיקאלית על קברו של בןיהיים זמל (זיכרון מלחין לברכה) אך הסכום (\$9600) הספיק למצבה מנו בלבר...**

אין ספק, שלא רק דבר אחד רקוב בממלכת המוסיקה הישראלית ועסקניה, המבוססת על העקרון של יד רוחצת יד ויד מפריסה פרס.

יד רוחצת יד
כיסאות מוסיקאליים

מי מריבה

אם לזרויג ואן בטוהובן היה חי במדינת ישראל בשנות השמונים, הוא לא היה זוכה בכל מענקת המכה ממסלתי לחיבור יצירותיו.

בישראל של שנות השמונים יש עסקני מוסיקה, המחברים בעיתות הפנאי שלהם יצירות המיועדות לכלינגינה, דבר שעדיין לא הופך אותן ליצירות מוסיקאליות.

כימים אלה נפתרם ברכים, שפרס היצירה מטעם ראש הממשלה למוסיקה הוענק לסרג'יו נטרא, בן 60. לא פלא, שהרי הגיע תורו לקבל את הפרס, העובר בסגב כסאות מוסיקאליים בין שריף אבנר אבירום אורגנאטורא וחודר חלילה.

פרס היצירה במוסיקה לא ניתן מעולם למלחינים ישראלים צעירים ומוכשרים, כמו יוסי מריהיים, אריק שפירא או עידו אבראבאיה, שהם עדיין בגיל שבו החיים היצירתיים עדיין לפנינם.

אבל לא זו דרכם של מענקים, והמענק הוענק לסרג'יו נטרא, שעיקר הישגיו המוסיקאליים היו קטעי מוסיקה רתית, שהזמנו עליידי בית הכנסת עימנואל

רכים כהנה וכנהנה, בעונת האייכמנים של נבות. לאייכמנים, לשבתאות, להיות המנייות, לשיעמום ולכל שאר מגרעותיו של סלט המילים הסיפורתי שלו מנסה המחבר להוסיף תבניות של יצירות סיפורת אחרות, העוסקות בעולם של ילדים, תוך פזילה לחתול ועכבר של גינטר גראס, או כתיבה כסיגנון בלה סנש, אביה של חנה סנש.

עונת המלכים הוא ספר עקר על התמודדות עם שורשי המיליטריזם בין ילדיהארץ, שאינו יכול לפתח את הנושא בכלים סיפורתיים ראויים לשמש.

את מקורותיו היצירתיים של נבות אפשר לגלות בעמ' 160 של ספרו, כאשר גיבורו עובר חוויות בנוסח המשורר היהודי אלן גינסברג בהקשר לאמו, חוויות שנכות מעתיקו כמעט מילה במילה.

ליסיום, ספרו של נבות הוא כליל מילים ארוך ומייגע, שלמרות רמתו הנמוכה לא עבר עריכה כססית בבית ההוצאה, שילול בכתב יד, המלא שגיאות כתיב. הקורא האמין, שיגיע לסוף השליש הראשון בעונת המלכים, יגלה כי המדובר בעונת האייכונים הפוקרת את הסיפורת העברית.

אם בראשית דרכו הסיפורתית של נבות, כמבקר, הוא הוכיח כי אהרון סאפא, שאף הוא הפך למבקר סיפורת, הוא גאון הדרור — הרי שכסופר הוכיח אמנון נבות כי הוא נחות מאותם מחברים המפרסמים עליהם ספרים שאיש אינו קורא.

שירה

עד כה

אחד מהשירים שהפכו מיתולוגיה בתרבות הישראלית, הוא שירו של המשורר ע' (ומר) הלל בסיבוב כפר-סבא. הלל כותב בשירו: אך כסיבוב כפר-סבא תקפה עלינו סריחת העולם, / הפרדסים בילבלוני ברעם ריחותם / המתוקים המתוקים...

באחרונה ראה אור שיר זה, מחדש, בקובץ מיכר שיריו של ע' הלל, תחת הכותרת עד כה. המקבץ שירים ממיכר ספריו של הלל ארץ הצהרים, נישרה, טרוף טרוף, הודיה דברי ויוסף ואשת פוטיפר.

נעד כה מתגלית עובדת היותו של ע' הלל משורר יוצא דופן בדורו רוד תש"ח, משורר ששירתו עומרת במיבחן הזמן, עשרת מונים

משורר ע' (ומר) הלל
אנחנו החיילים האפורים

משיריהם של אחרים מבני דורו. שורות כמו: כאן ניבנה בית! / קבלנים: רזניק את רובינשטיין. / בענייני דירה — נא לסנות במקום! // הא: איזו ליריקה עזה הדישהו! / ברזל-בטון... והלאה, אל אחד מהנהדרים שבשירי רוד תש"ח, השיר דבר החיילים האפורים: אנחנו החיילים האפורים, שדינו שחורות מילחמה, / שנחרינו צהנני מורת, שלשונו נחרה מדרד. / צועקים אל אהבה אל תוככי נשמותיך, / אל נרקוסי צחוקיך, / אל תוגת עינינו הכחולות (...), כי יסיתן מבוח לבנו, / ואני קשים מן האש. כסלעי הארץ הזאת...

* ע' (ומר) הלל — עד כה; שירים; הוצאת הקיבוץ המאוחד, 158 עמודים (כריכה רכה).

את הניחוח הדמגוגי, בגישה זו הוא ממשיך ברשימה סיפור אינו משקף.

רוב רשימותיו/הרצאותיו של יזהר סמילנסקי זהות כבשורתן, ומן הראוי להתייחס לרשימה אחת, לקראת סופו של הקובץ, שפייסומה הביאה מן הסתם את ש"י עגנון להתמוגג כמרומים בצחק פרוץ. הרשימה מעגננים לא יהיו לך

סופר ס (מילנסקי) יזהר
סימנישאלה אמיתיים

שואפת לבטל את הפרשנויות לכתיבי ש"י עגנון, את פותחי המפתחות למנעולי סופר מתוחכם זה. אלא שיהור, בתפיסתו השיטחית את משמעות כתיבי עגנון, מחמיץ את העובדה שעגנון הותיר בכתיבו מנעולים לחוקרי-סיפורת (למעגננים בלשונו של יזהר) לעור אלף שנה.

פרט אחד לזכותו של יזהר, שכאן המקום להביאו, הוא בעובדה שלשון מאמריו בקובץ זה בהירה עשרת מונים מלשון סיפוריו וספריו, מה שמוסיף לסימני-השאלה האמיתיים האופפים את נושא יזהר סמילנסקי בסיפורת העברית.

אמנות

ראובן

אמנים ישראלים, חשובים ככל שהיו, חייבים כנראה ללכת לעולמם, כדי שיצא לאור אלבום מכובד המכנס באופן רטרופקטיבי את עבודת תיהם, בצירוף מיסמכים ועדויות מיצירתם. אל אמנים אלה הצטרף כנראה הצייר **ראובן רובין**, כימים אלה ראה אור האלבום ראובן * העוסק בו, בעבודתו ובעולמו. ראובן, ממניחי היסוד של הציור הארצישראלי, מוצג כאן ברטרופקט מלא, עם הקדמה של ר"ר חיים גמזו המנוח, לשעבר מנהל מוסיאון תל-אביב, והקדמת המנהל הנוכחי, מארק שאסס.

* ראובן — אלבום; הוצאת מסדה; 230 עמודים (כריכה קשה) + תדפיסים צבעוניים (ריבס).

שיריו של ע' הלל הם מעין מיפוי מרגש של הנופים, שהם החוויה הישראלית, כמו השיר במעלה עקרב (במעלה העקרב). בואבה עמק הערבה. נגד אדם. / ראיתי אספתי, עד כלותי בכי... את שירי הקובץ נישרה פותח הלל כהמודד, זה המדוד בהרים רדך / ויבא ארץ לארץ, / רישמת הנדסה צופן הקרב (...), הר כהר ניפוש וירא / ויד ארץ בחימוש הר, / סוסי מצוק מולדת רמו / ועזו לביאי שלעים... והלאה נוף אחר נוף, בעוצמה תיאורית, שלא חסרים בה מרכיבים כנעניים מאוד חזקים, המחוררים בשירה כה אישית, כה ייחודית.

שירי ע' הלל, מחזיקים מוגיה בין סמלי עבר תנ"כיים ובין מציאות קשוחה כהווה, כאשר אחד משיאי מוגיה זו, מצוי במיכר שירי טרוף טרוף, ששיר הכותרת שלו, נפתח בפתח ביתך אדם יערי ניצב / אבי, פתח לו, פתח! (...), מה הדבר אשר לעת הצות תביא? // כותונת היא זו אשר בידי / כותונת בנכם תאדים ידי. // ובני בני יחדי, איה בני? / טרוף טרוף בנכם. / חיה רעה אכלתה...

למרות שבשירי ע' הלל מצויה מירה לא מבוטלת של אידאולוגיה ימנית, במונחים ישראלים, הרי שעוצמת הכתיבה והאמת השירית שלו מכסים על כך, ועוצמת הרימויים, השאיפה אל מרחבי המידבר, העימותים המצביים, הופכים את שיריו לשירה הישראלית כמיטבה. שירה, שלאורך שלושים וכמה שנות כתיבתה, שומרת על איכות כמעט אחרת.

המהומלצים שבסיפרי השירה שרא-אור במה לך השנה החולפת.

עיון

יזהרסקי

כ-20 השנים האחרונות מהווה ס' יזהר תופעה העשויה לסקרן פסיכולוג סיפורתי. הוא חזל זה שנים רבות לפרסם יצירות, ותוך מאמצים עקרים הוא חותר לבסס את מעמדו כאיש חינוך ומחקר הסיפורת.

פרי-באשים נוסף לעקרונות היצירתיים של יזהר הוא קובץ מאמרים רק, תחת הכותרת סיפור אינו, הממשיך את מחקרו הדליל לקראו סיפור **, שהקיף שני כרכים מייגעים וריקניים בסידרת אופקים.

יזהר סמילנסקי, המכונה עליידי סופרים ועסקני סיפורת בשם "יזהרסקי", קיבץ בספרו החדש רשימות והרצאות, שבהן ניסה להפיץ את עמדותיו על הסיפורת הישראלית, עמדות אשר אינן עומרות במיבחן המציאות של סיפורת זו. תחת הכותרת לא דור ולא בני דור הוא תוקף את עובדת קיומו של דור תש"ח בסיפורת העברית, מבלי לשכנע בטיעונו, שאינם חסרים

* ס. יזהר — סיפור אינו; הוצאת הקיבוץ המאוחד, 112 עמודים (כריכה רכה).

** ס. יזהר — לקראו סיפור; סידרת אופקים; הוצאת עם עובד, 2 כרכים; 735 עמודים (כריכה רכה).

שלונסקי של ראובן
עוד מיתולוגיה ארצישראלית

גלופה), הרי שהוא מהווה עוד מיסמך מתעד של פרק יציקת היסודות לתרבות הארצישראלית, שבמים אלה שוקדים רבים כליכך לקעקעה. וכך, בין השאר, מתאר רובין את ראשיתה של התרבות הארצישראלית: עקרתית לתל-אביב וזבתו הראשון בה היה אוהל על החולות. הבאת עמי את כלי הציור שלי, הנחתי מרד ומיטת ברזל על הריצפה. תליתי את בגדי על חבל שנמתח בין דפנות האוהל והתחלתי לחפש מודלים לציור. נושאי היו החלב, הסבלים, מביילי היפוסוף וכל מי שהצלחתי לשכנעם לשבת לפני. אהבתי את מראה היודים התימנים שישבו ליד אוהלי ואת עזיהם שדחקו סעם בסעם ראשיהן מתחת לברדים שלי... האלבום ראובן הינו עוד אחד מניכסי התרבות הארצישראלית, שמקומם בכל בית.